

УДК 338.48:640.4

DOI 10.30970/vir.2018.45.0.9404

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В РОЗРІЗІ АДМІНІСТРАТИВНИХ РАЙОНІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Наталія Паньків, Ірина Лесик

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000, тел.(032) 239 46-03,
e-mail: pankivnatalya@gmail.com, lesykir@ukr.net*

Досліджено та визначено сучасний стану готельних підприємств, вивчено їхні функції станом на сьогодні для розвитку туризму, а також етапі на якому відбувається модернізація та оснащення засобів розміщення. Проаналізовано планово-проектувальні схеми для розвитку та удосконалення роботи підприємств. Головна мета статті: проаналізувати та зіставити статистичні показники за останні роки: визначити, чи впроваджуються нові механізми стратегічного розвитку готельної індустрії, які види готелів є найбільш затребувані з боку споживача і чи готові на даному етапі розвитку задовольнити його туристичні потреби у регіоні загалом; стратегічно-інвестиційні проекти для подальшого розвитку готельної індустрії. Проаналізувати зовнішнє середовище, зокрема такі чинники впливу, як природні та кліматичні особливості регіону, демографічні, економічні, політичні, конкуренція, безпека, сезонність, які впливають на існування та життєвий цикл готельного підприємства. Виконано комплексну оцінку місце розташування, орієнтацію на споживача, категоризацію готелю від однієї до п'яти зірок, призначення готельного підприємства.

Використано методи порівняння, експертних оцінок, аналізу, синтезу, кореляції, обґрунтування та інші. Розглянуто, особливості формування готельного бізнесу на основі історично-культурних, природно-антропогенних чинників, які впливають на формування ефективного механізму роботи готельних підприємств у регіоні. Розкрито в порівняльній характеристиці статистичні дані по кількості відвідування готелів з боку іноземних туристів, збільшення номерного фонду в регіонах і особливості формування стратегічних планів для кожного зокрема та оцінити в загалом вплив на економіку регіону.

Ключові слова: готельна індустрія; інвестиції; стратегічні механізми; прогнозування.

Виклад основного матеріалу: Сьогодні без готельної індустрії важко уявити туризм, з кожним роком, адже ця віха економіки України стає щораз привабливішою нішею для нових проектів, інвестиції у будівництво готельних мереж. Завдяки багатому природньому потенціалу ці території дають можливість багатогранному розвитку готельної індустрії, що проявляється у відкритті готельних комплексів з надання широкого вибору послуг. Наприклад, у Львівській області, яку вважають другою після Київської за кількістю відвідування туристами останніми роками, ця тенденція стає тільки позитивною. За даними статистичного збірника по Львівській області [1, с. 35].

Таблиця 1

Розподіл іноземців, які користувалися послугами закладів розміщення за країнами їхнього проживання, кількість осіб

Країна	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
Білорусь	1 340	4 251	5 888	12 174
Латвія	130	523	378	567
Литва	201	492	718	1 562
Молдова	731	1 315	1 374	1 630
Німеччина	5 539	6 063	7 366	10 390
Польща	12 128	15 179	27 072	33 175
Російська Федерація	4 476	3 477	4 156	3 795
Румунія	187	493	304	360
Словаччина	300	215	368	263
Туреччина	3 875	6 465	9 812	16 286
Угорщина	191	512	246	367
Франція	1 539	1 193	1 936	1 752
Чехія	745	729	992	1 050

Примітка: розроблено автором

Даний регіон має низку сприятливих чинників для стратегічних проектів та інвестицій у готельні комплекси. Одним з них є, насамперед, географічне розташування території. Львівщина близько межує з такими країнами, як Польща, Словаччина, Угорщина, Білорусь, Чехія, Молдова, Румунія, з яких вагомий відсоток відвідувачів користується готельними послугами. За статистичними даними, поданими упродовж останніх трьох років, ці показники різняться. Якщо проаналізувати загалом туристичну сферу України, то варто зазначити що її відвідало 14,3 млн туристів, порівняно останніми роками. Відповідно, з цієї кількості впливають доволі високі показники зайнятості готельних номерів іноземцями.

Аналізуючи ці показники, ми бачимо, що протягом останніх чотирьох років (передусім 2014 року) кількість туристів, які користувалися готельними послугами, зменшувалася. Таку ситуацію пов'язано з початком політичної нестабільності в державі, що насамперед вплинуло на в'їзд туристів до країни. Покращенням цієї ситуації є впровадження безвізового режиму, що зумовило спрощення оформлення документів для в'їзду в нашу країну, та бронювання готельних номерів [1, с. 35].

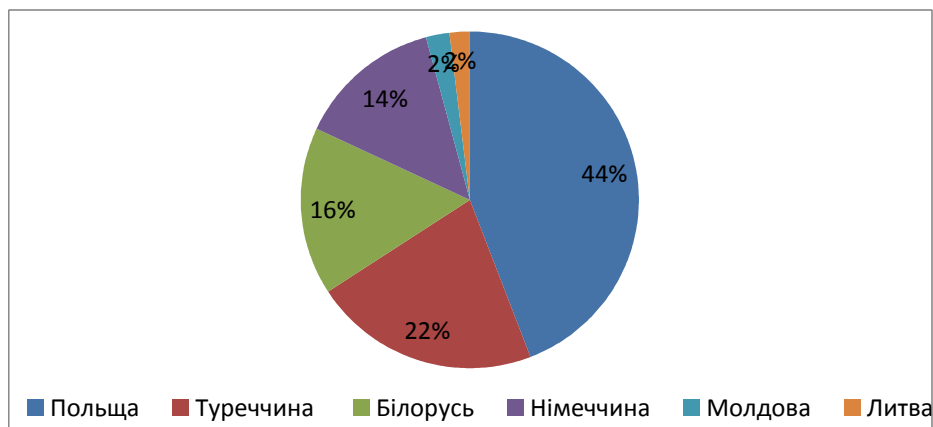

Рис. 1. Іноземці за країнами їхнього громадянства, які найчастіше користувалися готельними послугами Львівщини за 2017 рік, %

Примітка: розроблено автором

Отже, можна зробити висновок, що найбільша кількість туристів припадає на Польщу (44 %), а останнє місце займають Молдова (2 %), Литва (2 %). Варто звернути увагу на збільшення потоку відвідувачів готельних комплексів з боку Туреччини та Білорусі 2017 року: упродовж останніх трьох років їхня кількість, порівняно з 2016 роком зросла двічі. Хоча Польща є лідером за показниками відвідуваності туристами засобів розміщення, проте Туреччина та Білорусь займають перші місця за збільшенням своїх показників після запровадження безвізового режиму.

Туризм перспективна ланка в економіці України. Останнім часом помітно зросла інвестиційна привабливість Львівщини як з боку іноземних капіталовкладень, так і вітчизняних. У туристичній галузі пріоритетними стають засоби розміщення, тобто готельні і суміжні заклади, без чого не існуватиме повноцінно туристичний продукт як такий, що можна запропонувати для продажу туристам. У наш час відбувається інтегрування в світове готельне господарство та запозичення міжнародних механізмів розвитку готельних підприємств. У наш час Україна займає невисокі показники на це впливає недостатнє з боку держави правове врегулювання черговості введення закордонних інвестицій. Першими кроками, які зроблено у зазначеному напрямі – це ухвалення нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері туристичної та готельної діяльності, врегулювання кількості та розмірів податків, фінансування програм розвитку механізмів та стратегії готельної мережі. Також варто зазначити, що такі механізми диктує держава, хоча впровадження та реалізація затверджених планів фактично відбуваються на регіональному рівні. Йдеться про реалізацію через міські та обласні органи влади, зокрема програми розвитку, які передбачено на кожен поточний рік. де закладено певну суму грошей для реалізації нових проектів та модернізації застарілих механізмів управління готелями. Не завжди місцеві інвестиції

спроможні самотужки покрити витрати на такий механізм роботи готельних підприємств, отож держава і місцеві органи змушені взаємодіяти, щоб спромогтися втілити в реальність інвестиції та отримати прибуток як кінцевий результат.

За результатами дослідження з'ясовано, що 2014 року рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України очолила Львівська область. Дослідження такого масштабу в Україні здійснено лише вдруге. Рейтинг дає змогу визначити інвестиційні перспективи всіх регіонів України та визначити з них найсприятливіші для бізнесу. Дослідження виконали Київський міжнародний інститут соціології спільно з Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій на замовлення Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України. Отже, за даними дослідників, у першу п'ятірку ввійшли Львівська, Івано-Франківська, Одеська, Вінницька області та місто Київ [2, с. 112].

Туристичний потенціал Львівської області є доволі високим, порівняно з іншими регіонами України, і володіє суттєвим рекреаційним та історично-культурним потенціалом, що ілюструє чималий потенціал для розвитку готельного сегмента загалом. Якщо прогнозувати на майбутнє, то з кожним роком туристичний потік збільшується на 19–25 %, також попит на готельні номери існуватиме довго [2, с. 116]. Зазвичай на розвиток готельних підприємств, крім природних чинників, впливають також стан інфраструктури дестинації, конкуренція, безпека, фінансово-економічні чинники, сезонність. Не менш важливим чинником впливу на механізм стратегічного планування готельного комплексу є розташування будівлі на тій чи іншій території, оцінка потенційного користувача готельної послуги, визначення категорії готелю передбачені світовими або вітчизняними стандартами. Також треба визначити тип готельного об'єкта, що, у свою чергу, впливає на тип споживача, який користуватиметься послугами готелю. В Україні поширений тип категоризації готельних комплексів від 1–5 зірок, однак існують заклади, які не належать до такої категоризації. У Львові та Львівській області представлені всі види готелів та інших засобів розміщення туристів, на кожний із видів впливає наведений вище чинник. На рис. 2 відображено кількісне співвідношення засобів розміщення по категоризації.

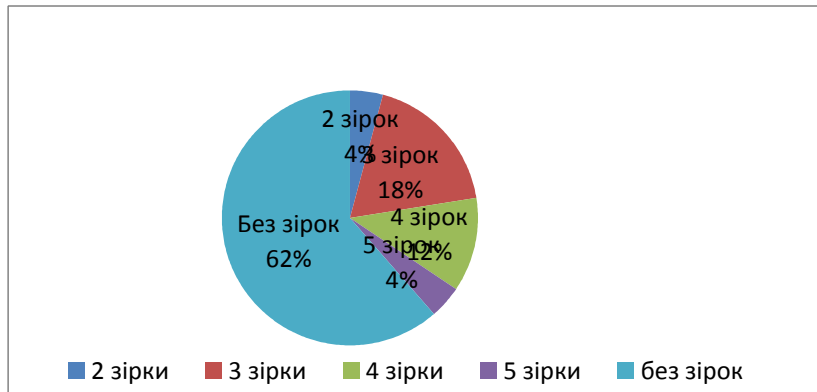

Рис. 2. Кількість місць у готельних комплексах у відсотковому співвідношенні за критеріями 1–5 зірок станом на 2017 рік (розроблено автором) [1, с. 28]

Аналізуючи наведені дані, бачимо, що є відсутні показники за типом готельного комплексу 1 зірка, що позначається в діаграмі 0 %, тобто упродовж чотирьох років офіційна статистика не подає даних про такий вид готелів. (востаннє їх зафіксували 2011 року, 54 місця) [1, с. 28].

Усього в готельних комплексах у сумі 1–5 зірок налічують 18 292 місця. Найбільшу кількість займає категорія без зірок – 11 235 місць; також по категоризації першість займають тризіркові готельні комплекси, що становлять в сумі 3 327 місця. Готельні комплекси чотирьох зірок налічують 2 184 місця, отож різниця між три і чотири зірковим готелем становить 1 143 місця. Найменшу кількість становлять двозіркові готельні засоби розміщення – 776 місця. Цікавим є той факт, що п'ятизіркових готельних комплексів з кількістю місць на кінець року є доволі мало – це 770 місць, що практично можна прирівняти за кількістю до двозіркових готелів: різниця між ними – 6 місць. Отже, щодо інвестування за сприяння передумов для механізму побудови у Львові та Львівській області переважають готельні комплекси середнього класу. Варто проаналізувати загальну кількість готельних одиниць у регіоні. Станом на кінець 2017 року усього зафіксовано 277 одиниць, однозіркові готельні комплекси відсутні, двозіркові за останні два роки налічують 6 одиниць трьох зіркові готельні комплекси за останні два роки також 6 одиниць, чотиризіркових готельних комплексів за два останні роки зафіксовано 11 одиниць, п'ятизіркові комплекси налічують за останні два роки 2 одиниці. Щодо готельних комплексів, у яких відсутня категоризація (без зірок), станом на 2016 рік налічувалися 239 одиниць. Порівняно з 2017 роком їхня кількість зменшилася на 10 одиниць і налічує сьогодні 229 одиниць [1, с. 34].

Зазначимо, що ця кількість є різною по районах області, не кожен район рівноцінний за інвестиціями та кількістю готельних одиниць на душу населення. Найвищі показники займають міста Львів, Трускавець, Моршин, Борислав, за

районами - Пустомитівський, Сколівський райони, які представлені більше, ніж кількома тисячами одиниць номерного фонду. Найменше номерного фонду припадає на такі міста, як Самбір, Стрий, Червоноград, за районами – Буський, Золочівський, Радеківський, Самбірський (до 100 одиниць номерного фонду). Відсутня інформація про номерний фонд у місті Новий Розділ та Миколаївського району. Тут, же в порівнюючи з обслуговуванням іноземців у готелях і суміжних засобах розміщення, ситуація аналогічна. Львів тримає позицію першості станом на 2017 рік за кількістю обслуговуваних туристів 92 521 особа. Зацікавленість і використання готельних послуг у місті з кожним роком тільки зростатиме туризм адже є пріоритетним напрямом економіки Львова, що зумовило розвиток не тільки культурно-історичного туризму і залуження об'єктів для облаштування готельних приміщень в історичних зонах та приваблює іноземних та вітчизняних туристів саме готелями вищого класу 4–5 зірок. Варто зазначити, що останніми роками відбувається розвиток бізнес-туризму, ділового туризму, наукового туризму, приваблюючи в місто іноземців не тільки з туристично-пізнавальною метою, а й у робочих справах, що також позитивно впливає на загальну кількість відвідувань і використання готельних послуг у Львові. Другим за кількістю відвіданих і використаних іноземцями готельних номерів є місто Трускавець: станом на 2017 рік цифра сягає 14 084 особи. Природні ресурси впливають на зацікавлення цією дестинацією, готельні комплекси регіону мають свою особливість – це не тільки засоби розміщення туриста, й можливість скористатися додатковими послугами, зокрема, лікувально-профілактичними процедурами із залученням лікувальних вод, які мають в своєму складі лікувальні властивості для організму людини загалом. За районами очолюють рейтинг Жовківський і Пустомитівський: Перевагами є географія розміщення (близькість до Львова), історико-культурний потенціал. Зокрема, через Жовківщину проходить туристичний шлях Золота підкова Львівщини з відвідуванням замків, які збереглися ще з часів Речі Посполитої і мають зацікавленість з боку іноземців.

Найгірша ситуація станом на сьогодні складається у містах Новий Розділ, Червоноград, Жидачівському, Миколаївському, Самбірському, Сокальському, Старосамбірському, Стрийському районах: у статистичних показниках по даним розміщення в готельних комплексах іноземців інформація відсутня.

Висновки. Сьогодні ситуація щодо інвестиційної привабливості, також щодо з відвідуваності та використання додаткових послуг у готелях досліджуваного регіону доволі неоднозначна. З двадцяти туристичних районів Львівщини бачимо доволі малу частку інфраструктурно розвинутих і спроможних районів для обслуговування туристів, налагодження механізми стратегічного планування готельних комплексів загалом і взаємопов'язаність між сусідніми районами. Вагома частка накопичення вкладень в нові проекти зводиться до центру, що стає основною причиною таких нерівномірних статистичних показників у цьому туристичному регіону. Вирішенням має стати оснащення готельних комплексів новим рівнем облаштування та якістю надання послуг розміщення за світовими вимогами, перегляд та оновлення застарілих

механізмів робити готельних ланцюгів у районах з низькими показниками відвідуваності. Проблемою насамперед стає стан доріг, що ставить перешкоди для добирання до готельної локації. У таких районах, як Турківський, Старосамбірський, Самбірський, які досі були районами з найгіршим станом доріг, сьогодні простежуємо великі інвестиційні вкладення, що покращить ситуацію в цих гірських районах, а в майбутньому вплине на туризм загалом. Однією з перших проблем, яку поставлено перед державою, – це залучення нових проєктів для районів, що знаходяться на периферії, і покращення їхнього соціального стану. Вирішенням цієї проблеми стане першим кроком для стратегічного розвитку туризму України загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Статистичний збірник. Туристична діяльність та колективні засоби розміщення у Львівській області : за редакцією С. Зимовіної. – № 01/5.
2. Організаційно-економічний механізм управління сфери готельного господарства в Україні: монографія / М. П. Мальська, В. Л. Кізіма, І. З. Жук. – Львів : Ліґа-Прес, 2016. – 2015 с.
3. *Мальська М. П.* Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник / Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. – Київ : Знання, 2008. – 661 с.

Стаття надійшла до редколегії 10.06.2018

Прийнята до друку 01.09.2018

COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE CURRENT STATE OF HOTEL BUSINESSES IN THE CUTTING OF ADMINISTRATIVE REGIONS OF LVIV

Natalya Pankiv, Iryna Lesyk

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universitetska Str., Lviv, Ukraine, 79000, tel. (032) 239-46-03,
e-mail: pankivnatalya@gmail.com, lesykir@ukr.net*

The purpose of the article: is to study and determine the current state of hotel enterprises, studying their function today for the development of tourism, at which stage is the modernization and equipment of accommodation facilities. Definition and analysis of planning and design schemes for the development and improvement of enterprises. The main purpose of the article is to analyze and compare statistical indicators in recent years, to determine whether new mechanisms for the strategic development of the hotel industry are being introduced, which types of hotels are most demanded by the consumer, and whether they are ready at this stage of development to satisfy its tourist needs in the whole region as well as to try to analyze further strategic investment projects for the further development of the hotel industry. To analyze the external environment, such factors of influence as natural and climatic features of the region, demographic, economic, political, competition, safety, seasonality that affects the existence and life cycle of the hotel company. Comprehensive evaluation of location, customer orientation, hotel categorization from 1 to 5 stars, hotel

Used methods of comparison, expert evaluations, analysis, synthesis, correlation, justification and others. The peculiarities of hotel business formation on the basis of historic, natural and anthropogenic factors influencing the formation of an effective mechanism of hotel companies' activity in the region are considered. The comparative characteristics of statistical data on the number of hotel visits by foreign tourists, the increase in the number of rooms in the regions and the peculiarities of the formation of strategic plans for each particular are disclosed and, as a result, the impact on the economy of the region as a whole is assessed.

Key words: hotel industry; investments; strategic mechanisms; forecasting.